

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudkyní JUDr. Danou Černou ve věci

žalobce: **J. S. H. N.**
zastoupen Organizací pro pomoc uprchlíkům, z.s.
sídlem Kovářská 939/4, 190 00 Praha 9

proti
žalovanému: **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie hl. m. Prahy**
odbor cizinecké policie, oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort
sídlem Kaplanova 2055/4, 148 00 Praha 4

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 9. 2018 č.j. KRPA-328218-16/ČJ-2018-000022

takto:

- I. Rozhodnutí Policie České republiky, Krajského ředitelství policie hl. m. Prahy, odboru cizinecké policie, oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort ze dne 1. 9. 2018 č.j. KRPA-328218-16/ČJ-2018-000022 se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se podanou žalobou domáhal zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí, jímž bylo rozhodnuto o jeho zajištění dle § 124 odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky (dále též „zákon o pobytu cizinců“), za účelem správního vyhoštění. Doba zajištění žalobce byla stanovena na 90 dnů ode dne omezení osobní svobody.
2. Žalobce namítal, že jeho zajištění není odůvodněno, neboť realizace správního vyhoštění žalobce není pravděpodobná a dle žalobce ani možná. Žalobce upozornil, že strávil

v zařízení pro zajištění cizinců v předešlém zajištění celkem 118 dní. Žalobce byl již v minulosti několikrát ve vyhošťovací vazbě za účelem vyhoštění, avšak nikdy se nepodařilo realizovat jeho návrat. Správní orgán měl dle žalobce v tomto ohledu dostatečně zjistit skutkový stav věci.

3. Žalobce uvedl, že realizace jeho správního vyhoštění není možná, neboť je osobou bez státní příslušnosti. Žalobce byl státním příslušníkem Íránu, ale během pobytu na území ČR se stal osobou bez státní příslušnosti. Odbor cizinecké policie obdržel zprávu z Interpolu ze dne 6. 5. 2014, dle níž žalobce již není veden v íránském registru obyvatel. K tomu žalobce odkázal na usnesení Obvodního soudu pro Prahu 4 sp. zn. 2 T 147/2013 ze dne 17. 6. 2014. Tímto usnesením byl žalobce propuštěn z vyhošťovací vazby po 11 měsících. Soud považoval ponechání žalobce ve vyhošťovací vazbě za neúčelné, jelikož si byl vědom, že mu Íránská republika nevydá doklad, a to z důvodu, že byl vymazán z íránského registru obyvatel. Žalobce uvedl, že těmito údaji žalovaný disponoval nebo si je měl obstarat.
4. Dále žalobce poznamenal, že si dne 17. 2. 2017 podal k Ministerstvu vnitra, odboru azylové a migrační politiky, oddělení mezinárodní ochrany žádost o určení statusu osoby bez státní příslušnosti podle Úmluvy o právním postavení osob bez státní příslušnosti, a to v souladu s § 8 odst. 1 písm. d) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu; ministerstvo však dosud nevyřídilo jeho žádost a žalobce se nachází v právním vakuu, bez možnosti zlegalizovat si svůj pobyt na území České republiky nebo realizovat svůj návrat do země původu. Skutečnost, že příslušný správní orgán dosud nikterak nereagoval, nesmí být přičítána k tíži žalobci, který se právě prostřednictvím uvedené žádosti pokoušel svou pobytovou situaci řešit.
5. Podle žalobce ze správního spisu je zřejmé, že žalovaný těmito informacemi disponoval, ale vůbec se jimi nezabýval; tyto informace figurovaly přinejmenším v žádosti o prodloužení výjezdního příkazu, kterou žalobce osobně podal na pobočce cizinecké policie. Upozornil, že Městský soud v Praze ve svém rozsudku sp. zn. 1 A 68/2018 tuto skutečnost žalovanému také vytkl při jeho posledním zajištění, přičemž v tomto rozsudku soud dle žalobce uvedl, že je zde vysoká pravděpodobnost, že nebude možné uskutečnit správní vyhoštění ve věci žalobce, a že odůvodnění rozhodnutí žalovaného nezohledňuje specifickou situaci žalobce a je pouze povrchní. Podle žalobce se napadené rozhodnutí vyznačuje stejnou charakteristikou. Dodal, že rozhodnutí je nepřezkoumatelné a neplní svůj účel. Žalobce dále odkázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu, Soudního dvora Evropské unie a Evropského soudu pro lidská práva týkající se otázky realizovatelnosti vyhoštění.
6. To, že žalobce z území České republiky nevycestoval, bylo dle jeho tvrzení vždy z důvodu na jeho vůli nezávislé a ne z důvodu vůle maření rozhodnutí o správním vyhoštění. Namítl, že se svou situací od počátku snaží řešit, a to jednak tím, že podal žádost o určení statusu osoby bez státní příslušnosti, a jednak tím, že pravidelně kontaktuje íránskou ambasádu, která mu však do dnešního dne nevyšla vstříc a odmítá mu vydat cestovní doklad. Dne 24. 4. 2018 si v Zařízení pro zajištění cizinců Balková opakovaně podal žádost o dobrovolný návrat. Před vypršením platnosti výjezdního příkazu se několikrát dostavil na pracoviště cizinecké policie, aby svou situaci řešil. Žalovaný dle žalobce ignoroval jeho snahu svou situaci řešit. Doplnil, že opakované zajišťování osoby bez státní příslušnosti je v rozporu s Úmluvou o právním postavení osob bez státní příslušnosti a také s čl. 5 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Uzavřel, že neexistuje reálný předpoklad realizace vyhoštění, protože toto neplní svůj účel a je nezákonné.

7. Žalobce dále namítal, že měl žalovaný přinejhorším použít jedno ze zvláštních opatření za účelem vycestování. Připomněl, že se snaží svou pobytovou situaci řešit – kontaktováním iránské ambasády, žádostí o dobrovolný návrat a žádostí o určení statusu osoby bez státní příslušnosti; rovněž se dostavil na pracoviště cizinecké policie před vypršením výjezdního příkazu, a to dne 28. 8. 2018 s žádostí o jeho prodloužení, poté dne 30. 8. 2018 a dne 31. 8. 2018, kdy byl zajištěn. Žalobce nemá stálou adresu na území České republiky, jelikož je opakovaně zajišťován a omezován na osobní svobodě; bydlí u kamarádů a je závislý na finanční podpoře rodiny (jelikož nemá pracovní povolení); je logické, že si žalobce nemohl vyřídit bydlení, když se nachází v právním vakuu a opakovaně mu hrozí zajišťování a vyhoštění. Finanční záruku dle svého tvrzení také nemůže složit, jelikož nemá finanční prostředky, ale to z důvodu finančních potíží, do nichž se dostal právě zdlouhavým a prodlužovaným zajišťováním a nemožností vyřešit svou pobytovou situaci a také jeho nepřiznaným statusem osoby bez státní příslušnosti. Podle žalobce měl žalovaný přistoupit k povinnosti žalobce hlásit se osobně na policii. Žalovaný nevycházel z konkrétního jednání žalobce a neposuzoval jeho věc v souladu se zásadou individualizace. Žalobce znovu zdůraznil, že žalovaný měl všechny tyto informace k dispozici.
8. Dodal, že i Městský soud v Praze se v rozsudku sp. zn. 1 A 68/2018 přiklonil k možnosti využít alternativy k zajištění, které dle jeho názoru byly možné. Přitom skutečnosti se od minulého zajištění nezměnily, ba naopak, žalobce po propuštění a vystavení výjezdního příkazu na 30 dnů svou pobytovou situaci znovu aktivně řešil. Uzavřel, že napadené rozhodnutí je nezákonné a že jako osoba bez státní příslušnosti je osobou zranitelnou a mělo by se k němu přistupovat s o to větší obezřetností ze strany státních orgánů.
9. Žalobce s ohledem na výše uvedené navrhl, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.
10. Žalovaný ve vyjádření k žalobě zrekapituloval žalobcovu pobytovou historii a průběh řízení. Žalovaný uvedl, že po zhodnocení dosavadního chování žalobce a jeho pobytové historie dospěl k závěru, že v jeho případě existuje důvodná obava, že výkon správního vyhoštění bude z jeho strany zmařen či ztěžován; tato obava je vyvolána skutečností, že žalobce pobýval na území České republiky nepřetržitě a opakovaně v rozporu s právními předpisy, a to nejméně od roku 2013. Odkázal na trest vyhoštění z území České republiky uložený Obvodním soudem pro Prahu 4 a na rozhodnutí o správním vyhoštění vydané žalovaným. Upozornil, že žalobce se nachází v evidenci nežádoucích osob. Podle žalovaného žalobce pobýval na území České republiky od roku 2013 opakovaně neoprávněně, přičemž pobytová historie žalobce jasně svědčí o tom, že opakovaně porušoval povinnosti mu vyplývající ze zákona o pobytu cizinců.
11. Dále žalovaný podotkl, že se na s. 6 napadeného rozhodnutí jasně a konkrétně vypořádal s otázkou realizace správního vyhoštění. Dodal, že zajištění náhradních dokladů je složitým procesem, který je závislý i na samotném žalobci, a to s ohledem na množství informací, které žalobce správnímu orgánu uvedl. Žalovaný připustil, že žalobce byl již několikrát zajištěn za účelem správního vyhoštění, avšak ani jednou se správní vyhoštění nepovedlo realizovat. V předchozích řízeních o zajištění žalobce nebyla realizace provedena buď z důvodu uplynutí zákonné lhůty pro zajištění (a tedy následnému nevydání náhradního cestovního dokladu), nebo z důvodu jeho propuštění ze zařízení v souladu s § 127 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců. Za současného stavu, kdy s žalobcem byla opětovně sepisována žádost o zjištění jeho totožnosti a v předešlém řízení si před jeho propuštěním podal žádost o dobrovolný návrat ve spolupráci s Ministerstvem

vnitřní, je reálný předpoklad vydání náhradního cestovního dokladu. Žalovaný podotkl, že žalobce absencí cestovního dokladu nutnost vydání náhradního cestovního dokladu sám vyvolal, protože musí nyní nést důsledky svého jednání, když bez platného cestovního dokladu pobýval na území České republiky, čímž porušil povinnost stanovenou v § 103 písm. n) zákona o pobytu cizinců; po odpadnutí běžící objektivní překážky, tedy zjištění totožnosti žalobce a vydání náhradního cestovního dokladu a zabezpečení přepravních dokladů, nebude nic bránit tomu, aby vyhoštění v době trvání zajištění proběhlo. Žalovaný uvedl, že posoudil v řízení o zajištění možné překážky, které jsou mu v době rozhodování známy, resp. vyšly najevo; u žalobce žádné překážky ve vycestování trvalé povahy nenastaly, tudíž potencionální možnost realizace vyhoštění existuje. Dodal, že je pravdou, že žalobce uvedl, že se svou situací snažil sám řešit, avšak je také nutné zmínit to, že nelze tolerovat, aby se na území pohybovaly osoby, které nemají žádné pobytové oprávnění či příslušné vízum, a dopouštěly se opakovaného porušování povinností vyplývajících ze zákona o pobytu cizinců.

12. Pokud jde o otázku možnosti uložení zvláštních opatření za účelem vycestování, žalovaný odkázal na odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí a zopakoval, že pobytová historie žalobce na území České republiky jasně svědčí o existenci důvodného nebezpečí z maření či ztěžování výkonu pravomocných a vykonatelných rozhodnutí o správním vyhoštění, jakož i trestního rozhodnutí o vyhoštění. Žalobce dle žalovaného neskýtá záruku, že bude dále plnit povinnosti uložené správním orgánem, když nepřetržitě pobývá na území bez platného oprávnění k pobytu a v rozporu s vydanými rozhodnutími. Podle žalovaného se sice nabízela možnost uložit opatření za účelem vycestování, ale s ohledem na dosavadní chování a přístup k uloženým povinnostem ani tyto formy zvláštního opatření za účelem vycestování nebylo možno v případě žalobce aplikovat. Po zhodnocení dosavadního chování žalobce dospěl žalovaný k závěru, že v jeho případě existuje důvodná obava, že výkon správního vyhoštění bude z jeho strany opět zmařen, a proto přistoupil přímo k zajištění žalobce, aniž by předtím uložil mírnější prostředky ve formě zvláštních opatření; během pobytu na území se totiž žalobce dopustil celé řady jednání, jež svou povahou lze považovat za jednání závažné, negativně zasahující do zájmů chráněných zákonem o pobytu cizinců.
13. Soud o věci samé rozhodl bez jednání v souladu s § 172 odst. 5 větou druhou zákona o pobytu cizinců, neboť účastníci řízení s tímto postupem výslovně souhlasili a soud neshledal nezbytným nařízení jednání o věci samé.
14. Městský soud v Praze na základě podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, a to v mezích žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 2 věta první zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního /dále též „s.ř.s.“/), při přezkoumání vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s.ř.s.), a po provedeném řízení dospěl k závěru, že žaloba byla podána důvodně.
15. Soud ze správního spisu zjistil, že žalovaný dne 22. 4. 2013 vydal rozhodnutí o správním vyhoštění žalobce č.j. KRPA-158190/ČJ-2013-000022 na dobu tří let (v právní moci ode dne 30. 4. 2013) a dne 24. 7. 2016 vydal rozhodnutí o správním vyhoštění žalobce č.j. KRPA-288942/ČJ-2015-000022 na dobu dvou let (v právní moci ode dne 13. 2. 2017). Žalobce byl rovněž několikrát pravomocně odsouzen pro trestné činy maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání a padělání a pozměnění veřejné listiny. Žalobci byly zejména ukládány tresty odnětí svobody, přičemž mu byl třikrát pravomocně uložen trest

vyhoštění (vyhoštění na pět let, a to trestním příkazem Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 28. 3. 2010 sp. zn. 3 T 8/2010 – v právní moci ode dne 9. 4. 2010, vyhoštění na dva roky, a to trestním příkazem Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 3. 6. 2012 sp. zn. 52 T 77/2012, v právní moci ode dne 3. 6. 2012, vyhoštění na tři roky, a to trestním příkazem Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 27. 7. 2013 sp. zn. 2 T 147/2013 – v právní moci ode dne 28. 7. 2013).

16. Dále bylo zjištěno, že dne 17. 2. 2017 požádal žalobce o určení statusu osoby bez státní příslušnosti podle Úmluvy o právním postavení osob bez státní příslušnosti a podle § 8 odst. 1 písm. d) zákona o azylu.
17. Žalobce byl v poslední době zajištěn rozhodnutím žalovaného ze dne 5. 4. 2018 č.j. KRPA-126084-17/ČJ-2018-000022, a to na 90 dnů ode dne omezení osobní svobody (žaloba proti tomuto rozhodnutí byla zamítnuta rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 29. 6. 2018 č.j. 13 A 43/2018-75), a rozhodnutím žalovaného ze dne 29. 6. 2018 č.j. KRPA-126084-40/ČJ-2018-000022, jímž bylo rozhodnuto o prodloužení doby žalobcova zajištění, a to o 90 dnů; toto rozhodnutí bylo zrušeno rozsudkem zdejšího soudu ze dne 1. 8. 2018 č.j. 1 A 68/2018-39 a věc byla vrácena žalovanému k dalšímu řízení. Soud zrušil rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 6. 2018 o prodloužení doby trvání zajištění proto, že odůvodnění existence reálného předpokladu realizace výkonu vyhoštění bylo nedostačující; správní orgán se v napadeném rozhodnutí vůbec nezabýval skutečností, že již v roce 2014 v rámci trvání vyhošťovací vazby nebylo možné ověřit jeho totožnost a vydat mu náhradní cestovní doklad; pokud se žalobce od roku 2013 nepodařilo ztotožnit a vyřídit jeho náhradní cestovní doklad, je zde vysoká pravděpodobnost, že se tak nepodaří ani v prodloužené době zajištění; žalovaný o této možné překážce správního vyhoštění věděl, a proto ji měl předběžně posoudit a učinit si úsudek o tom, zda je správní vyhoštění žalobce alespoň potenciálně možné. Dále soud v rozsudku č.j. 1 A 68/2018-39 dospěl k závěru, že v případě žalobce přicházelo v úvahu uložení zvláštního opatření za účelem vycestování dle § 123b odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců.
18. Po propuštění žalobce ze zařízení pro zajištění cizinců byl žalobci vydán výjezdní příkaz s platností do 30. 8. 2018. Žalobce dne 28. 8. 2018 podal k žalovanému žádost o prodloužení výjezdního příkazu s vysvětlením pobytové situace, kde uvedl, že dne 17. 2. 2017 požádal o určení statusu podle Úmluvy o právním postavení osob bez státní příslušnosti, přičemž Ministerstvo vnitra na jeho žádost nereagovalo; žalobce aktivně řeší svoji pobytovou situaci, v současné době má podanou žalobu na ochranu před nečinností Ministerstva vnitra v tomto řízení; současně je v kontaktu s Kanceláří veřejného ochránce práv, která činí kroky k vyřešení jeho pobytové situace. Žalobce ve své žádosti dále uvedl, že se nachází v právním vakuu a nemá jak jinak řešit svou pobytovou situaci ani jak vycestovat, dále uvedl, že již několikrát žádal o dobrovolný návrat a několikrát se sešel s konzulárním pracovníkem iránského zastupitelského úřadu, avšak bez výsledku; dlouhodobé vízum za účelem strpení nemůže obdržet, jelikož je v evidenci nežádoucích osob.
19. Ve správním spise se rovněž nachází sdělení Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky ze dne 30. 8. 2018 č.j. MV-46139-4/OAM-2018, kde je uvedeno, že žalobce dne 23. 4. 2018 požádal o dobrovolný návrat do země původu realizovaný v rámci programu dobrovolných návratů Ministerstva vnitra; žalobce není držitelem platného cestovního dokladu; již v době zajištění žalobce v Zařízení pro zajištění cizinců Balková (od 4. 4. 2018 do 1. 8. 2018) byl kontaktován zastupitelský úřad Íránské islámské republiky v Praze za

účelem vystavení nového cestovního dokladu; žalobce je nyní v kontaktu s předmětným zastupitelským úřadem, kam se má dne 31. 8. 2018 dostavit na osobní pohovor; žalobce spolupracuje s odborem azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra za účelem přípravy realizace dobrovolného návratu zpět do Íránu; do okamžiku vydání platného cestovního dokladu zastupitelským úřadem Íránu nelze jeho dobrovolný návrat zpět do země původu realizovat.

20. Dne 31. 8. 2018 se k žalovanému dostavil žalobce s tím, že mu vypršela lhůta výjezdního příkazu dne 30. 8. 2018 a chtěl by vystavit nové vízum. Žalobce byl zajištěn dle § 27 odst. 1 písm. d) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.
21. Při podání vysvětlení před žalovaným dne 1. 9. 2018 žalobce mimo jiné uvedl, že nikdy v životě neměl vystavený doklad, do České republiky přicestoval v roce 1997 a už tehdy neměl žádný íránský doklad; převaděči, co mu pomáhali s cestou do České republiky, mu zařídili cestovní doklad Bulharska. Je svobodný, děti nemá. V Íránu má šest bratrů a pět sester, vystudoval tam základní školu a pracoval tam jako prodávač oblečení. Do České republiky přicestoval v listopadu 1997, chtěl si zde zařídit doklady a také zde měl určitou možnost začít zde obchodovat; v České republice je nepřetržitě od listopadu 1997 dosud. O azyl zde žádal celkem 8x, ale nikdy mu nebyl přiznán. V žádné jiné zemi o azyl nežádal. Je si vědom, že měl platný výjezdní příkaz do 30. 8. 2018, proto dne 27. 8. 2018 sepsal s Organizací pro pomoc uprchlíkům žádost o prodloužení výjezdního příkazu; zatím se mu nikdo neozval, doufal, že mu bude lhůta prodloužena. Dne 31. 8. 2018 se dobrovolně dostavil na cizineckou policii. V Íránu byl naposledy před více než 20 lety, než odcestoval do České republiky. Se sourozenci je v pravidelném telefonickém kontaktu. Bratr teď našel kopii občanky matky a otce, kterou zašle přes Ministerstvo zahraničních věcí; jeho rodiče už nežijí. Spolupracuje s Organizací pro pomoc uprchlíkům a také byl 30. 8. 2018 na Ministerstvu vnitra, kde spolupracuje ohledně dobrovolného návratu; na ambasádu chodí téměř každý den, teď tam čekají, až budou doručeny kopie dokladů jeho rodičů z Íránu a pak už by mu měl být vydán cestovní doklad. V současné době nemá stálé bydlení v České republice. Většinou spí po kamarádech, co má v Praze. Takže teď ani nemůže říct adresu. Snaží se bydlet, kde se dá, ale rád by si zajistil stálou adresu, není to jednoduché. Peníze mu posílají sourozenci z Íránu, měsíčně mu posílají 600 euro. Peníze, které mu rodina posílá, vystačí akorát na ubytování a jídlo, nic navíc mu nezbude. Takže nemá žádnou finanční rezervu. V České republice nikdy nepracoval, nechce zde zůstat, chce se vrátit do Íránu, jeho rodina mu pomůže. Je si vědom, že v České republice potřebuje doklady i vízum, snaží se zajistit si cestovní doklad. V Íránu nemá žádné problémy, nebyl tam 20 let. Má vysoký tlak, bere na to léky, jinak je jeho zdravotní stav dobrý. V České republice nemá vůči nikomu vyživovací povinnost, nemá rodinného příslušníka – občana Evropské unie, v České republice žije sám, nemá zde žádné dluhy ani závazky. Nikdy neudělal nic špatného, pouze má problémy s cestovním dokladem, z toho důvodu porušil zákon, když zde byl opakovaně nelegálně, dostal již několik vyhoštění, ale protože nemá cestovní doklad, nemůže vycestovat, i když by rád odcestoval zpět do Íránu za rodinou. Překážkou vycestování je pouze to, že nevlastí cestovní doklad, jinak chce vycestovat z České republiky zpět do Íránu. V České republice nemá žádný majetek, v Íránu mu nic nehrozí, věří, že je schopen tam normálně žít. V České republice prakticky nic nedělá, chodí po Praze, čte si knihy a také hodně chodí po úřadech a snaží se zařídit si cestovní pas.
22. Žalobou napadeným rozhodnutím ze dne 1. 9. 2018 č.j. KRPA-328218-16/ČJ-2018-000022 byl žalobce zajištěn za účelem správního vyhoštění dle § 124 odst. 1 písm. b) zákona o

pobytu cizinců; doba zajištění žalobce byla stanovena na 90 dnů ode dne omezení osobní svobody. Ze správního spisu rovněž vyplývá, že dne 6. 9. 2018 bylo zajištění žalobce ukončeno dle § 127 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců.

23. Soud posoudil předmětnou věc následovně:

24. Podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců policie je oprávněna zajistit cizince staršího 15 let, jemuž bylo doručeno oznámení o zahájení řízení o správním vyhoštění anebo o jehož správním vyhoštění již bylo pravomocně rozhodnuto nebo mu byl uložen jiným členským státem Evropské unie zákaz vstupu platný pro území členských států Evropské unie a nepostačuje uložení zvláštního opatření za účelem vycestování, pokud je nebezpečí, že by cizinec mohl mařit nebo ztěžovat výkon rozhodnutí o správním vyhoštění, zejména tím, že v řízení uvedl nepravdivé údaje o totožnosti, místě pobytu, odmítl tyto údaje uvést anebo vyjádřil úmysl území neopustit nebo pokud je takový úmysl zjevný z jeho jednání.

25. V čl. 15 odst. 1 a odst. 4 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES ze dne 16. 12. 2008 o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí (dále též „návratová směrnice“) je stanoveno:

„1. Nemohou-li být v konkrétním případě účinně uplatněna jiná dostatečně účinná, avšak mírnější donucovací opatření, mohou členské státy zajistit pouze státního příslušníka třetí země, o jehož navrácení probíhá řízení, za účelem přípravy návratu nebo výkonu vyhoštění, zejména v případě, že a) hrozí nebezpečí skrývání se nebo b) dotčený státní příslušník třetí země se vyhýbá přípravě návratu či uskutečňování vyhoštění nebo je jinak ztěžuje. Jakékoli zajištění musí trvat co nejkratší dobu, a pouze dokud jsou s náležitou pečlivostí činěny úkony směřující k vyhoštění.

4. Ukáže-li se, že reálný předpoklad pro vyhoštění přestal z právních nebo jiných důvodů existovat nebo že přestaly existovat podmínky uvedené v odstavci 1, ztrácí zajištění odůvodnění a dotčená osoba musí být bezodkladně propuštěna.“

26. Žalobce nejprve namítal nemožnost realizace správního vyhoštění, neboť je dle svého tvrzení osobou bez státní příslušnosti.

27. Realizovatelnost správního vyhoštění je nezbytnou podmínkou zajištění dle § 124 zákona o pobytu cizinců; viz závěry, k nimž dospěl rozšířený senát Nejvyššího správního soudu ve svém usnesení ze dne 23. 11. 2011 č.j. 7 As 79/2010-150 (odst. 33. a 34.), publ. pod č. 2524/2012 Sb. NSS: *„Správní orgán má povinnost se zabývat v řízení o zajištění cizince podle § 124, § 124b nebo § 129 zákona o pobytu cizinců možnými překážkami správního vyhoštění, vycestování nebo předání tohoto cizince podle mezinárodní smlouvy v případech, kdy jsou mu tyto překážky v době rozhodování o zajištění známy nebo v řízení vyšly najevo. V takové situaci je povinen možné překážky před rozhodnutím o zajištění cizince předběžně posoudit a učinit si úsudek o tom, zda je správní vyhoštění, vycestování nebo předání cizince alespoň potenciálně možné. O zajištění cizince nelze rozhodnout, pokud zákonný účel omezení osobní svobody cizince nebude pravděpodobně možné uskutečnit. Správní orgán je naopak povinen v takovém případě cizince neprodleně propustit na svobodu.“*

28. Jak je uvedeno v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 4. 2016 č.j. 10 Azs 275/2015-40, správní orgán se *„musí zabývat mj. i v řízení o zajištění cizince podle § 124 zákona o pobytu cizinců možnými překážkami správního vyhoštění, vycestování nebo předání tohoto cizince podle mezinárodní smlouvy v případech, kdy jsou mu tyto překážky v době rozhodování o zajištění známy nebo v řízení vyšly najevo. Pokud správní orgán po předběžném zhodnocení všech jemu známých skutečností, jež by mohly vylučovat správní vyhoštění,*

vycestování či předání cizince, dospěje k závěru, že správní vyhoštění, vycestování nebo předání cizince je i přes tyto skutečnosti alespoň potenciálně možné, je oprávněn rozhodnout o zajištění cizince.“

29. V daném případě soud dospěl k závěru, že v žalobou napadeném rozhodnutí chybí dostatečné odůvodnění závěru o realizovatelnosti správního vyhoštění. Žalovaný v napadeném rozhodnutí k této otázce uvedl: „Z běžné praxe je správnímu orgánu známo, že v cizincově případě existuje reálný předpoklad realizace výkonu jeho vyhoštění z území členských států Evropské unie, a to ve stanovené době trvání zajištění, neboť v daném případě neexistuje překážka trvalejší povahy, která by zabráňovala cizince z území členských států vyhostit. Správní orgán v této věci hodnotil nashromážděné materiály, které si z moci úřední opatřil, a zároveň vycházel ze skutečností sdělených v protokolu o podaném vysvětlení ze dne 1. 9. 2018, ve kterém cizinec neuvedl takové zásadní skutečnosti, které by nasvědčovaly tomu, že výkon vyhoštění nebude moci být realizován. Naopak cizinec uvedl, že by mu v nejbližší době mohl zastupitelský úřad Íránu vystavit nový cestovní doklad. Správní orgán je přesvědčen, že realizaci vyhoštění cizince nic nebrání.“
30. Žalovanému přitom muselo být známo, že v době trvání předchozího zajištění žalobce (od 4. 4. 2018 do 1. 8. 2018) nedošlo k realizaci správního vyhoštění žalobce, poněvadž orgánům cizinecké policie se nepodařilo opatřit žalobci náhradní cestovní doklad. Žalovanému rovněž musel být znám rozsudek zdejšího soudu ze dne 1. 8. 2018 č.j. 1 A 68/2018-39, jímž bylo zrušeno rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 6. 2018 o prodloužení doby trvání zajištění. V tomto rozsudku Městský soud v Praze mimo jiné vytkl žalovanému, že se nezabýval skutečností, že již v roce 2014 v rámci trvání vyhošťovací vazby nebylo možné ověřit žalobcovu totožnost a vydat mu náhradní cestovní doklad; soud v tomto rozsudku rovněž uvedl, že pokud se žalobce od roku 2013 nepodařilo ztotožnit a vyřídit jeho náhradní cestovní doklad, je zde vysoká pravděpodobnost, že se tak nepodaří ani v prodloužené době zajištění; žalovaný o této možné překážce správního vyhoštění věděl, a proto ji měl předběžně posoudit a učinit si úsudek o tom, zda je správní vyhoštění žalobce alespoň potenciálně možné. Městský soud v Praze podotýká, že těmto požadavkům uvedeným v rozsudku č.j. 1 A 68/2018-39 žalovaný nedostal ani při vydání žalobou napadeného rozhodnutí ze dne 1. 9. 2018, jímž bylo opětovně rozhodnuto o zajištění žalobce poté, co uplynula platnost jeho výjezdního příkazu.
31. Ve správním spise se rovněž nachází sdělení Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky ze dne 30. 8. 2018, podle něhož žalobce dne 23. 4. 2018 požádal o dobrovolný návrat, není držitelem platného cestovního dokladu; již v době zajištění žalobce v Zařízení pro zajištění cizinců Balková (4. 4. 2018 – 1. 8. 2018) byl kontaktován zastupitelský úřad Íránské islámské republiky v Praze za účelem vystavení nového cestovního dokladu; cizinec je nyní v kontaktu s předmětným zastupitelským úřadem, kam se má dne 31. 8. 2018 dostavit na osobní pohovor. V tomto sdělení Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky je dále uvedeno, že žalobce spolupracuje s odborem azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra za účelem přípravy realizace dobrovolného návratu zpět do Íránské islámské republiky; do okamžiku vydání platného cestovního dokladu zastupitelským úřadem Íránské islámské republiky v Praze nelze jeho dobrovolný návrat zpět do země původu realizovat.
32. Žalovaný ustrnul na tvrzení, že žalobce uvedl, že by mu v nejbližší době mohl zastupitelský úřad Íránu vystavit nový cestovní doklad, aniž by se sám pokusil zjistit např. kontaktováním íránského zastupitelského úřadu v České republice, v jaké fázi je vydání

náhradního cestovního dokladu. Na druhou stranu přitom stanovil délku trvání zajištění na dobu 90 dnů, přičemž takto dlouhá doba zajištění bývá stanovena v případech, kdy je třeba zajistit cizinci vydání náhradního cestovního dokladu (i žalovaný v napadeném rozhodnutí uvedl, že Ředitelství služby cizinecké policie obstarává letenku, zajišťuje vydání nového cestovního dokladu nebo vyjednává průvoz cizince přes jiné státy Evropské unie). V napadeném rozhodnutí lze tedy vysledovat určitý rozpor v tom, zda orgány cizinecké policie budou žalobci muset obstarávat náhradní cestovní doklad, nebo zda lze očekávat, že zastupitelský úřad jej v nejbližší době vydá.

33. Žalovaný se přitom ani nepokusil zjistit dotazem na zastupitelský úřad Íránu, zda a případně v jakém časovém horizontu lze pravděpodobně očekávat vydání náhradního cestovního dokladu žalobci, a tedy zda je vůbec možné naplnit účel žalobceva zajištění (tj. realizaci jeho správního vyhoštění). Z uvedených důvodů Městský soud v Praze uzavřel, že žalobou napadené rozhodnutí je jednak nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů rozhodnutí [§ 76 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců], jednak skutkový stav, který vzal žalovaný za základ napadeného rozhodnutí, vyžaduje zásadní doplnění [§ 76 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců].
34. Jde-li o žalobcovy námitky související s tím, že je osobou bez státní příslušnosti, soud uvádí, že tyto nemohou obstát. Posouzení otázky, zda žalobce je osobou bez státní příslušnosti, přísluší Ministerstvu vnitra, k němuž žalobce dne 17. 2. 2017 podal žádost o určení statusu osoby bez státní příslušnosti ve smyslu § 8 odst. 1 písm. d) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, jak opakovaně zdůraznil v žalobě, přičemž o této žádosti dosud nebylo rozhodnuto. Dokud žalobci nebude status osoby bez státní příslušnosti pravomocně přiznán, dle názoru soudu na něho nelze pohlížet jako na osobu bez státní příslušnosti. Z uvedených důvodů nemohou obstát námitky žalobce o porušení Úmluvy o právním postavení osob bez státní příslušnosti, jakož i námitky týkající se žalobcem tvrzené nezákonnosti opakovaného zajišťování osoby bez státní příslušnosti.
35. Žalobce dále namítal, že v jeho případě mělo dojít k uložení zvláštního opatření za účelem vycestování.
36. V § 123b odst. 1 zákona o pobytu cizinců je stanoveno: *„Zvláštním opatřením za účelem vycestování cizince z území (dále jen „zvláštní opatření za účelem vycestování“) je a) povinnost cizince oznámit policii adresu místa pobytu, zdržovat se tam, každou jeho změnu oznámit následující pracovní den policii a ve stanovené době se na adrese místa pobytu zdržovat za účelem provedení pobytové kontroly, b) složení peněžních prostředků ve volně směnitelné měně ve výši předpokládaných nákladů spojených se správním vyhoštěním (dále jen „finanční záruka“) cizincem, kterému je zvláštní opatření za účelem vycestování uloženo; peněžní prostředky za cizince může složit státní občan České republiky nebo cizinec s povoleným dlouhodobým anebo trvalým pobytem na území (dále jen „složitel“), nebo c) povinnost cizince osobně se hlásit policii v době policií stanovené.“*
37. Pokud jde o zvláštní opatření za účelem vycestování dle § 123b odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců, jeho uložení nepřipadalo v úvahu, neboť žalobce uvedl, že přespává u kamarádů, přičemž ani nebyl schopen uvést adresu. Složení finanční záruky ve smyslu § 123b odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců rovněž nebylo namístě, poněvadž žalobce sám při svém podání vysvětlení před žalovaným dne 1. 9. 2018 připustil, že na její složení nemá dostatek peněz. V této souvislosti jsou irelevantní námitky žalobce, ve kterých uváděl, z jakých důvodů nemá stálou adresu ani dostatek finančních prostředků. Tyto

okolnosti nemění ničeho na závěru, že uložení zvláštních opatření za účelem vycestování dle § 123b odst. 1 písm. a) a b) zákona o pobytu cizinců nepřicházelo do úvahy.

38. Žalobce zejména namítal, že mu mělo být uloženo zvláštní opatření za účelem vycestování dle § 123b odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců (tj. uložení povinnosti žalobci osobně se hlásit policii v době policií stanovené).
39. Žalovaný v napadeném rozhodnutí k neuložení zvláštních opatření za účelem vycestování mimo jiné uvedl: *„Správní orgán v souvislosti s výše uvedeným přistoupil k neuložení zvláštních opatření dle ustanovení § 123b zákona č. 326/1999 Sb. zejména z důvodu nebezpečí nerespektování právních předpisů České republiky ze strany cizince a zmaření správního rozhodnutí. Tento závěr je podložen porušením zákona o pobytu cizinců. V případě cizince již nepostačuje uložení zvláštního opatření za účelem vycestování, neboť z jeho jednání je patrné, že by v případě uložení povinnosti v rozhodnutí o správním vyhoštění toto nerespektoval.... V posledním případě, kdy byl cizinec propuštěn ze zajištění a byl mu vystaven výjezdní příkaz s platností do 30. 8. 2018, cizinec uvedl, že nevycestoval, protože stále nemá cestovní doklad a že podal žádost o prodloužení výjezdního víza, ale k tomu správní orgán dodává, že tato žádost cizince neopravňuje k pobytu na území. Cizinec správnímu orgánu sice uvedl, že pravidelně chodí žádat o vydání cestovního dokladu na jeho ambasádu, ale opět nebyl schopen toto tvrzení věrohodným způsobem podložit.... Je nutné konstatovat, že osoba, která vědomě a úmyslně nerespektuje povinnosti jí uložené, není schopen si obstarat cestovní doklad, neskládá záruku, že bude spolupracovat s orgány policie, že se nebude skrývat, že bude pravidelně docházet na policii ve stanovenou dobu a že vycestuje z území. Uložení zvláštních opatření za účelem vycestování podle shora citovaného ustanovení by v kontextu na shora uvedené bylo neúčelné a vzhledem k poměrům cizince i nemožné....“*
40. Žalovaný přitom v napadeném rozhodnutí opominul skutečnost, že žalobce se zjevně snaží řešit svoji situaci. Dne 17. 2. 2017 žalobce podal žádost o přiznání statusu osoby bez státní příslušnosti (dosud bez výsledku), v Zařízení pro zajištění cizinců Balková v dubnu 2018 požádal o dobrovolný návrat, po svém propuštění ze zajištění spolupracoval s Ministerstvem vnitra, odborem azylové a migrační politiky za účelem přípravy realizace dobrovolného návratu do Íránu (to je výslovně potvrzeno sdělením Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky ze dne 30. 8. 2018, jež je obsaženo ve správním spise), opakovaně se dostavoval k žalovanému, kde dne 28. 8. 2018 požádal o prodloužení doby platnosti výjezdního příkazu, a hned v první den po skončení platnosti výjezdního příkazu se dobrovolně dostavil k žalovanému za účelem řešení své situace. Pokud jde o argumentaci žalovaného, že tvrzení žalobce, že pravidelně chodí žádat o vydání cestovního dokladu na jeho ambasádu, není věrohodným způsobem podloženo, soud upozorňuje, že zmínka o tom, že žalobce je v kontaktu s předmětným zastupitelským úřadem, kam se má dne 31. 8. 2018 dostavit na osobní pohovor, je obsažena i v onom sdělení Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky ze dne 30. 8. 2018, jež je součástí správního spisu. Žalovaný navíc měl a mohl kontaktovat tento zastupitelský úřad a pokusit se ověřit, zda žalobce skutečně s tímto zastupitelským úřadem spolupracuje za účelem vydání náhradního cestovního dokladu (a v jaké fázi se tento proces nachází). Ze správního spisu přitom nevyplývá, že by žalovaný takový pokus učinil.
41. S ohledem na shora uvedené skutečnosti Městský soud v Praze odkazuje na svůj rozsudek ze dne 1. 8. 2018 č.j. 1 A 68/2018-39 (jímž bylo zrušeno rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 6. 2018 o prodloužení doby trvání zajištění žalobce), kde je mimo jiné uvedeno: *„Dle názoru soudu však bylo v případě žalobce možné přikročit k uložení povinnosti osobně se hlásit*

policii v době policií stanovené. Žalovaná odůvodnila svůj závěr o nemožnosti uložení tohoto opatření tím, že žalobce opakovaně porušuje zákon o pobytu cizinců, což svědčí o tom, že bude mařit a ztěžovat probíhající řízení o správním vyhoštění. Žalovaná ale již nezminila, že žalobce porušuje zákon o pobytu cizinců z toho důvodu, že nevlastní cestovní doklad. Žalobce navíc v zajištění dne 24. 4. 2018 požádal o dobrovolný návrat, což svědčí o jeho ochotě se správními orgány spolupracovat. Dle svých slov se o vydání cestovního dokladu sám snaží a soudu prokázal, že žádal o určení statusu osoby bez státní příslušnosti, což svědčí o jeho snaze vyřešit svou pobytovou situaci. Dle soudu daná situace nenásvědčovala tomu, že by žalobce případný výkon správního vyhoštění úmyslně mařil. Zvlášť když existovaly pochybnosti o realizovatelnosti samotného správního vyhoštění. I kdyby žalovaná po řádném zhodnocení možné překážky správního vyhoštění spočívající v absenci cestovního dokladu dospěla k závěru, že správní vyhoštění žalobce je realizovatelné, měla dle soudu možnost přistoupit k uložení zvláštního opatření dle § 123b odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců. Napadené rozhodnutí je proto nezákonné.“ Citované závěry jsou plně použitelné i v posuzovaném případě.

42. Ze shora uvedených důvodů soud uzavřel, že pro případ, že by žalovaný dospěl k závěru o realizovatelnosti správního vyhoštění, v nyní posuzovaném případě s ohledem na dosavadní spolupráci žalovaného s příslušnými orgány a jeho snahu vyřešit svoji nelehkou situaci bylo namístě uložení zvláštního opatření za účelem vycestování dle § 123b odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců. Žalobou napadené rozhodnutí je proto nezákonné.
43. Ze všech shora uvedených důvodů soud žalobě vyhověl, zrušil napadené rozhodnutí žalovaného pro nepřezkoumatelnost spočívající v nedostatku důvodů rozhodnutí ve smyslu § 76 odst. 1 písm. a) s.ř.s. a proto, že skutkový stav, který vzal žalovaný za základ napadeného rozhodnutí, vyžaduje zásadní doplnění, jakož i pro nezákonnost dle § 78 odst. 1 s.ř.s. a současně dle § 78 odst. 4 s.ř.s. vyslovil, že se věc vrací žalovanému k dalšímu řízení.
44. Žalobce měl ve věci úspěch, náleží mu proto náhrada nákladů řízení dle § 60 odst. 1 věty první s.ř.s. Ze soudního spisu ovšem nevyplývá, že by mu v řízení o žalobě vznikly jakékoliv důvodně vynaložené náklady. Žalobce byl v řízení o žalobě zastoupen Organizací pro pomoc uprchlíkům, z.s., jejímž předmětem činnosti je právní pomoc uprchlíkům. Žalobce ostatně ani netvrdil, že by mu v této souvislosti vznikly náklady řízení. Od soudního poplatku pak byl žalobce osvobozen ze zákona [srov. § 11 odst. 2 písm. i) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích]. Ohledně nepřiznání náhrady nákladů řízení Organizaci pro pomoc uprchlíkům, z.s. lze odkázat kupříkladu na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 3. 2017, č.j. 4 Azs 227/2015-58, odst. [26]. Žalovaný ve věci úspěšný nebyl, právo na náhradu nákladů řízení tak nemá. Z uvedených důvodů soud ve druhém výroku žádnému z účastníků nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den

lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 17. září 2018

JUDr. Dana Černá v. r.
samosoudkyně